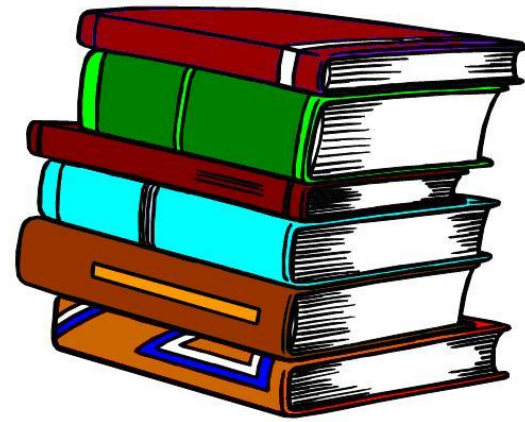

HOLBERGPRISEN

2009

Filmatisering av romaner

Fører filmatisering av romaner til økt leselyst?

**Et forskningsprosjekt utført av Marthe K. Brun, Karianne A. Haarklau
og Silje Natlandsmyr
Fana Gymnas, studiespesialiserende**

Innholdsfortegnelse

Forord	3
Kap. 1: Forarbeid, forskningsmetode og utførelse	4
1.1 Problemstillinger	4
1.2 Metodevalg	5
1.3 Utførelse	5
1.4 Validitet	6
1.5 Reliabilitet	7
Kap. 2: Bakgrunn	9
Kap. 3: Fremstilling av forskningsresultatene	10
Hovedproblemstilling: ”Fører filmatisering av romaner til økt leselyst?”	10
3.1 Bøker og filmer	10
3.2 Elevenes inntrykk	16
3.3 Rekkefølge	18
3.4 Leselyst	20
Kap. 4: Konklusjon	23
Etterord	24
Kildeliste	25
Nettsider:	25
Kilder bilder:	25
Vedlegg	26
Vedlegg 1	26
Vedlegg 2:	29

Forord

Dette er et forskningsprosjekt som er utarbeidet av tre jenter i tredje klasse på Fana Gymnas. Da vi fant ut at skolen vår skulle være med på Holbergprisen i skolen, og at vi kunne jobbe med dette istedenfor å gjøre et tradisjonelt særemerne, valgte vi Holbergprisen fordi det appellerte mer til oss. Læreren vår hadde skrevet en liste med tips til temaer for prosjektet. Ett av dem var ”filmatisering av romaner”, og det var det temaet vi bestemte oss for.

Dette er et tema som går innunder norskfaget, og siden vi skulle få tid til å jobbe med prosjektet i norsktimene, syntes vi det var rimelig å ha om noe som passet til faget. Temaet er noe som interesserer oss, fordi vi alle både leser en del romaner, og ser en del på film, og ikke minst et aktuelt tema. Det kommer stadig filmatiseringer av romaner på kino, og i med at slike filmer kommer såpass ofte, kan vi gå ut ifra at det er mange som går og ser disse filmene. Dette inkluderer oss selv. Vi foretrekker å lese bøkene før vi ser filmatiseringene og vi synes det er gøy å se filmatiseringene, fordi det er interessant å se hvordan vårt inntrykk av boken er i forhold til det som blir vist på skjermen.

Vi ønsket derfor å forske mer på hvordan disse filmene blir mottatt hos andre ungdommer i vår aldersgruppe, og om det har noen påvirkning på leselysten. I tillegg ønsket vi å forske på hvilket forhold ungdom har til bok og film generelt.

Vi har begrenset forskningen til elever på skolen vår, og vi har sett på kjønnsmessige forskjeller i resultatene. Vi hadde først planer om å se på trinnmessige forskjeller i resultatene også, men siden disse var svært små og uten noen spesiell trend, valgte vi å la være å si noe om det i analysen.

God lesning!

Kap. 1: Forarbeid, forskningsmetode og utførelse

1.1 Problemstillinger

Vi valgte denne hovedproblemstilling innen temaet vårt; Filmatisering av romaner:

”Fører filmatisering av romaner til økt leselyst?”

For å belyse hovedproblemstillingen på forskjellige måter, utformet vi også fire underproblemstillinger:

”Dersom en roman er filmatisert foretrekker man å lese boken før man ser filmen?”

”Blir det å lese en roman mer attraktivt dersom man vet at den skal komme på kino?”

”I hvilken grad ønsker man å lese en roman dersom man allerede har sett filmatiseringen?”

”Dersom man både har lest boken og sett filmatiseringen, hvilket inntrykk sitter man igjen med?”

I tillegg til problemstillingene vi utformet, valgte vi også å se på noen konkrete eksempler på filmatisering av romaner, fordi vi håpet at vi kunne bruke dette til å si noe om problemstillingene. Vi valgte fire konkrete eksempler som vi hadde med i undersøkelsen vår(bøkene og filmene har samme tittel):

- ”Harry Potter og halvblodsprinsen” av J.K. Rowling
- ”Engler og demoner” av Dan Brown
- ”Menn som hater kvinner” av Stieg Larsson
- ”Twilight (Evighetens kyss)” av Stephenie Meyer

I tillegg lurte vi på hvor mange bøker folk leser og hvor mange filmer folk ser. For å få svar på det hadde vi to spørsmål:

”Hvor mange romaner leser du i løpet av et år?”

”Hvor mange filmer ser du i løpet av en måned?”

I denne oppgaven har vi valgt å se fra forskjellige vinkler på hvordan filmatisering av romaner påvirker leselyst hos ungdom. Hvilket forhold man skulle ha til filmatiseringer ellers har vi derfor ikke undersøkt. Vi beskriver de fenomenene som kommer fram i forskningen, og

forsøker å forklare dem. Vi tar imidlertid ikke stilling til om det vi kommer fram til skulle være positivt eller negativt.

1.2 Metodevalg

Vi har tatt i bruk kvantitativ og kvalitativ metode i forskningsprosessen vår, og kombinerer de to i analysen av resultatene. Vi har sammenlignet resultatene fra de to forskningsprosessene for å unngå å tolke resultatene feil. De to metodene utfyller hverandre, og den ene kan ikke erstatte den andre.

Den kvantitative metoden går ut på å forske på en større mengde eller omfang; i vår oppgave har vi forsket på et antall individer. Den kvantitative metoden kan derfor gi en pekepinn på hva som kjennetegner i den gruppen det blir forsket på, og kan også si noe om hvordan forskjellige interesser og oppfatninger er fordelt blant individene i gruppen.

Den kvalitative metoden går ut på å fokusere på kvalitet. Det vil si at man går i dybden på et lite antall individer eller fenomener, i motsetning til den kvantitative metoden som kan utføres ved optelling. Kvalitativ metode kan gi en grundigere og mer utdypende belysning av svarene fra resultatene på den kvantitative metoden.

1.3 Utførelse

Vi anvendte kvantitativ forskning da vi la ut en spørreundersøkelse på It's Learning¹. Spørreundersøkelsen hadde 10 spørsmål, og var åpen for alle elever på skolen som ønsket å ta den. Vi fikk hjelp av norsklærerne på skolen til å engasjere elevene til å svare på undersøkelsen. Vi er fornøyd med deltakelsen; 172 av 613 elever svarte på undersøkelsen. Resultatene av spørreundersøkelsen kunne vi framstille statistisk ved hjelp av programvaren Excel².

For å utdype og utfylle resultatene på spørreundersøkelsen benyttet vi oss også av kvalitativ forskningsmetode. Den kvalitative undersøkelsen gikk ut på at vi intervjuet seks

¹ En læringsplattform utviklet spesielt for undervisningssektoren hvor ting kan legges ut for flere personer om gangen.

² Programvare i Windows hvor bl.a. statistikk kan utformes

enkeltpersoner; en person av hvert kjønn fra hvert klassetrinn: Guro, Ina, Peter, Kalle, Hans og Mia³. Vi gikk inn i et par klasser mens de hadde undervisning, og spurte om vi kunne få ta ut en elev eller to på gangen for å intervju dem. På denne måten kunne vi unngå at elevene ble distraheret av mye bråk, som kan være tilfellet i friminuttene. I motsetning til i spørreundersøkelsen, kunne spørsmålene nå besvares av deltakerne med egne ord. Vi stilte alle intervjuobjektene de samme spørsmålene, som var mye de samme som de spørsmålene vi hadde i spørreundersøkelsen. I tillegg ba vi intervjuobjektene om å utdype og begrunne svarene sine, ved å stille dem tilleggsspørsmål som "hvorfor", "hvilken" og "hvordan".

1.4 Validitet

Vi sørget for at validiteten, altså troverdigheten i undersøkelsene våre var så høy som mulig. På denne måten kunne vi anse slutningene vi trakk fra resultatene som gyldige.

For at den indre validiteten⁴ skulle være høy på den kvantitative delen av undersøkelsen forsøkte vi å formulere spørreundersøkelsen så enkelt som mulig og prøvde å få spørsmålene til å framstå presise og entydige. For å sikre oss at dette virkelig var tilfellet med undersøkelsen vår, testet vi den ut på en liten gruppe av klassekameratene våre. De ga tilbakemelding om et par uklarheter som vi rettet opp i. Etter dette følte vi oss trygge på å publisere den for resten av elevene på skolen. Vi vurderte også nøye at de spørsmålene vi hadde formulert passet til oppgaven vår slik at de resultatene vi fikk kunne brukes til å belyse problemstillingene.

En feilkilde for både den kvantitative og den kvalitative delen av forskningen kan være at elevene som har svart, ikke har svart helt ærlig, eller ikke har tenkt seg ordentlig om før de har svart. Vi prøvde å begrense denne feilkilden ved å informere om at de som deltok på spørreundersøkelsen og i intervjuene ville bli holdt anonyme. Under intervjuene sørget vi for å være på tomannshånd med intervjuobjektene, slik at de kunne føle seg mest mulig fri til å svare det de mente. Både på den kvantitative og den kvalitative delen av undersøkelsen prøvde vi å minimere feilkildene ved å passe på at ingen spørsmål var for intime, hvilket kunne ha gjort at folk ville ha vegret seg for å svare ærlig. Vi var imidlertid ikke til stede da

³ Intervjuobjektene blir representert av disse navnene fordi deres virkelige navn ikke må komme fram i denne teksten, slik at deltakerne skal holdes anonyme.

⁴ Indre validitet går ut på at resultatene fra undersøkelsene man gjør er troverdige fordi objektene det forskes på ikke gir feilaktige resultater.

elevene svarte spørreundersøkelsen, og vi vet ikke om elevene har følt at de har kunnet svare uten at andre har visst hva de svarte, eller om de har diskutert spørsmålene sammen.

Denne usikkerheten om hvorvidt personer svarer ærlig, vil imidlertid alltid være der fordi det vil være svært vanskelig, om ikke umulig å kontrollere det. Vi tror i hvert fall at vi har klart å gjøre denne usikkerheten så liten som mulig.

For å sikre den ytre validiteten⁵ på den kvantitative delen, måtte deltakerne svare på hvilket kjønn de var, og hvilken klasse de tilhørte. På denne måten hadde vi mulighet til å kontrollere at den andelen av målgruppen⁶ som svarte, kunne representere hele målgruppen. Når det gjaldt den kvalitative delen, plukket vi ut 6 tilfeldige elever, en gutt og en jente fra hvert klassetrinn. Vi anså derfor også intervjuobjektene som representative for hele målgruppen.

Rapporten vår vil være gjeldene hvis den henspeiler til elevene på Fana Gymnas. Hvorvidt den vil være gjeldene for alle ungdommer i vår aldersgruppe er høyst usikkert. Det er fritt skolevalg, og det resulterer ofte i at det dannes et spesielt miljø på den enkelte skole, og disse miljøene kan variere fra skole til skole. Dette betyr at situasjonen vi har kartlagt her på Fana Gymnas kan være helt annerledes på andre skoler. Vi mener likevel at rapporten vår kan gi en pekepinn på ungdommers forhold til filmatisering av romaner og leselyst, og vi mener at mange av forklaringene vi har på ulike fenomener er gjeldene for de samme fenomenene andre steder også.

1.5 Reliabilitet

Det er viktig at vi som skriver oppgaven også kan være troverdige. Vi kan ha vært en feilkilde fordi vi kan ha behandlet tallene fra spørreundersøkelsen feil, eller notert feil under intervjuene. Vi mener dette er en lite sannsynlig feilkilde siden vi hentet tallene fra It'sLearning, og deretter overførte dem til Excel. Excel har også gjort utregningene og utformingen av grafene. Dersom man anser Excel som et pålitelig program, hvilket vi ikke ser noen grunn til å tvile på, vil man også kunne stole på de tallene og grafene vi har med i vår rapport. Dersom vi skal ha notert feil under intervjuene, kan det ha ført til at sitatene ikke har

⁵ Ytre validitet går ut på at de undersøkelsene man gjør kan brukes om målgruppen fordi man forsker på riktige elementer innen målgruppen.

⁶ Målgruppen er elever på Fana gymnas

blitt gjengitt korrekt. Det vil i så fall kun være i form av at sitatene har blitt formulert litt annerledes enn hvordan kildene gjorde det, men meningen av sitatet vil være den samme.

Kap. 2: Bakgrunn

At romaner blir filmatisert er noe som har foregått i årevis, men i de seneste årene er det blitt en stadig økende trend. Historier fra litteraturen har dukket opp på film, også fjernsyn. Årsakene er forskjellige; i økonomisk usikre tider vil det være lettere for filmskaperne å få igjennom et prosjekt der filmen allerede er sikret en viss oppmerksomhet, og historiens fundament allerede satt opp. Kritikerne derimot mener at filmatisering av bøker blir for lite kreativt, historien er jo allerede fortalt.⁷ Som den avdøde filmregissøren Alfred Hitchcock sa: *”skal du filmatisere en roman, så må det være noe filmen kan gjøre bedre”*.

Regjeringen startet i 2004 et prosjekt som het ”Gi rom for lesing”, som gikk fram til 2007. Målet med prosjektet var blant annet å øke leseferdigheten og leselysten blant skolebarn. I strategien ble det hevdet at *”bruk av film i tilknytning til lesing må nevnes som særlig motiverende”*⁸. I vårt forskningsprosjekt vil det derfor være interessant å se på om film er en motivasjonsfaktor i forhold til lesing.

I en tidsbruksundersøkelse utført av Odd Frank Vaage for Statistisk Sentral Byrå(SSD) i 2000, kom det fram at aldersgruppen 16-19 år bruker mindre tid på lesing etter hvert som de blir eldre og at aldersgruppen bruker mindre tid på lesing sammenliknet med tidligere år. Nedgangen var størst for gutter. Undersøkelsen viste også at jenter bruker mer tid på lesing enn gutter per dag. Fire av ti jenter leste hver dag, mens kun to av ti gutter leste hver dag. Jentene leste også i lengre perioder enn guttene.⁹ I vår oppgave kan vi dermed se på om disse resultatene vil gjenspeile seg på Fana Gymnas.

⁷ <http://www.dramatiker.no/index.php?id=20191>

⁸ http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/rapporter_planer/rapporter/2003/gi-rom-for-lesing.html?id=106009

⁹ <http://www.ssb.no/samfunnsspeilet/utg/200204/06/index.html>

Kap. 3: Fremstilling av forskningsresultatene

Hovedproblemstilling: ”Fører filmatisering av romaner til økt leselyst?”

Hovedhypotese: Filmatisering av romaner fører til økt leselyst.

I den kvantitative undersøkelsen hadde vi 172 respondenter, 56,4 % av disse var gutter og 43,6 % var jenter, noe som gjenspeiler elevene på Fana Gymnas bra. Respondentene var også noenlunde likt fordelt mellom trinnene. 33,7 % av respondentene gikk i 1. klasse, 29,7 % i 2. klasse, 33,7 % i 3. klasse, mens 2,9 % gikk på allmenn påbygg.

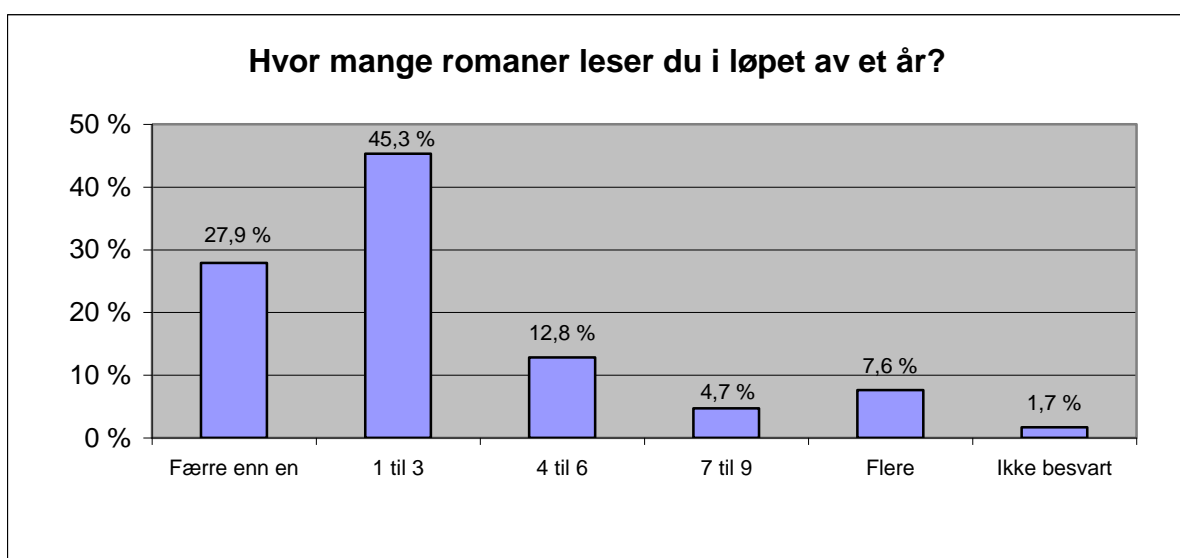
3.1 Bøker og filmer

I dette delkapittelet tar vi for oss elevenes forhold til bøker, filmer og leselyst generelt. Vi har med dette i oppgaven vår fordi vi syntes det var nyttig å bruke resultatene fra analysen i dette delkapittelet til å underbygge det vi skriver om filmatisering av romaner og leselyst senere i kapittel tre.

Spørsmål i spørreundersøkelsen: ”Hvor mange romaner leser du i løpet av et år?”

Hypotese1: Elevene ved skolen generelt sett leser få bøker.

Hypotese2: Vi tror guttene leser mindre enn jentene.

Ut fra diagrammet ser vi tydelig at størstedelen av elevene leser 1 til 3 bøker i året, hele 45,3 % av de som svarte på undersøkelsen gjør det. I tillegg er det en stor andel som svarer at de

leser færre enn en bok i året, ca 28 %. Dette er i samsvar med hypotesen vår om at elevene leser få bøker. I den kvalitative undersøkelsen fikk vi også inntrykk av at intervjuobjektene ikke leste så mye.

"Før leste jeg mye, men nå er det lenge siden jeg har lest noe". – Mia

"Jeg leser ikke mye, gidd ikke lese." – Peter

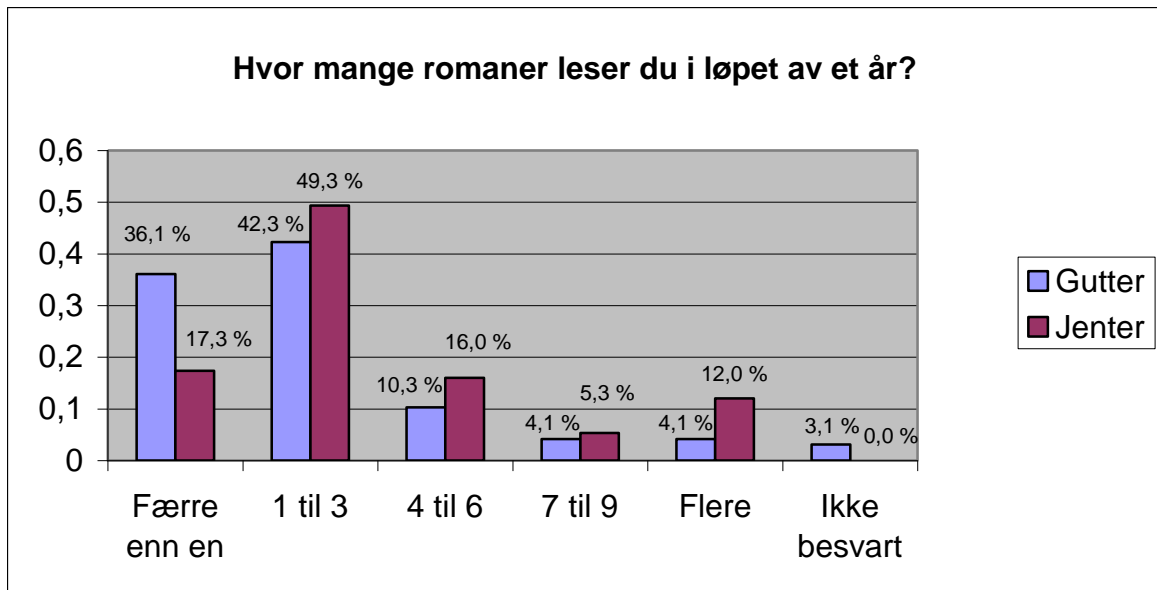
"Øøø bøker er underholdning i ferier og ellers så må man lese i forbindelse med skolefag." – Kalle

Grunnen til at elevene leser lite bøker kan være at det er tidkrevende å sette seg ned med en bok, elevene har gjerne ikke tålmodighet til å lese en hel bok, spesielt ikke når det finnes så mye annen lettvinde underholdning i dagens samfunn; slik som film, internett og ulike TV-spill.

"Det er mye lettere å sette på en film, en bok tar jo gjerne et par uker å lese." – Guro

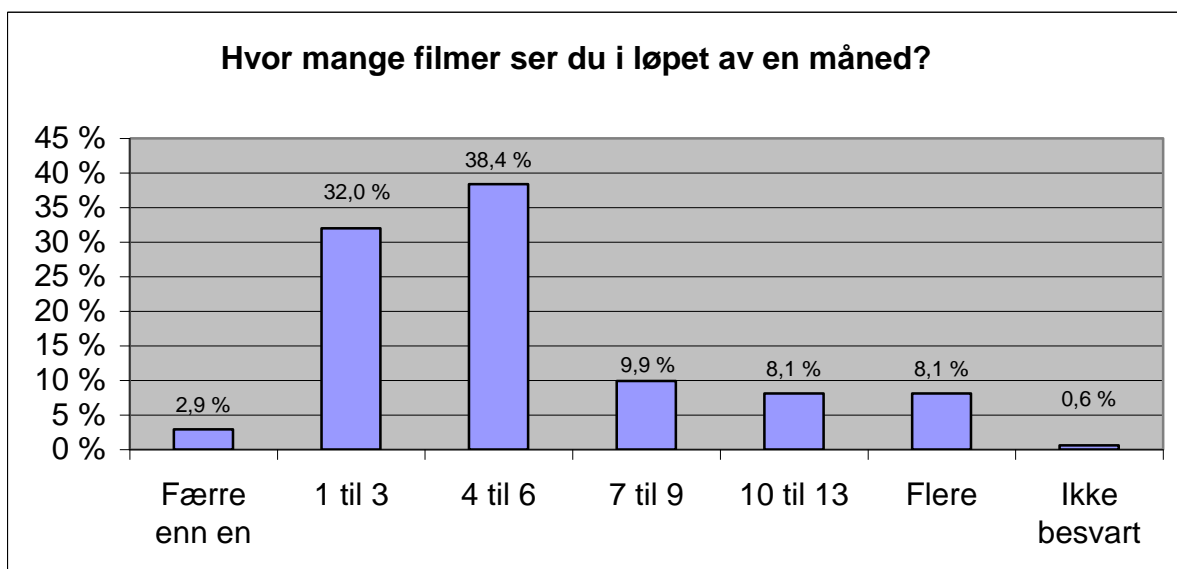
"Film er også mer sosialt. Man inviterer jo ikke på bokkveld for å si det sånn." – Mia

I tillegg til å vise andelen elever som har svart de forskjellige alternativene, har vi laget diagrammer som viser sammenhengen mellom andelen gutter og andelen jenter som har svart de forskjellige alternativene.

Av dette ser vi at det er langt flere gutter enn jenter som svarer at de leser færre enn en bok i løpet av et år. Dette underbygger hypotesen vår og vi kan si at på vår skole leser jentene flere bøker enn guttene. Dette samsvarer også med undersøkelser Statistisk sentralbyrå har gjort¹⁰. De hevder at jenter leser mer enn gutter og at denne forskjellen oppstod på 1980-tallet og at forskjellen er i økning. De hevder også at grunnen til dette ikke er at jentene leser så mye mer enn de gjorde før, men fordi guttene leser mindre.

Spørsmål i spørreundersøkelsen: "Hvor mange filmer ser du i løpet av en måned?"

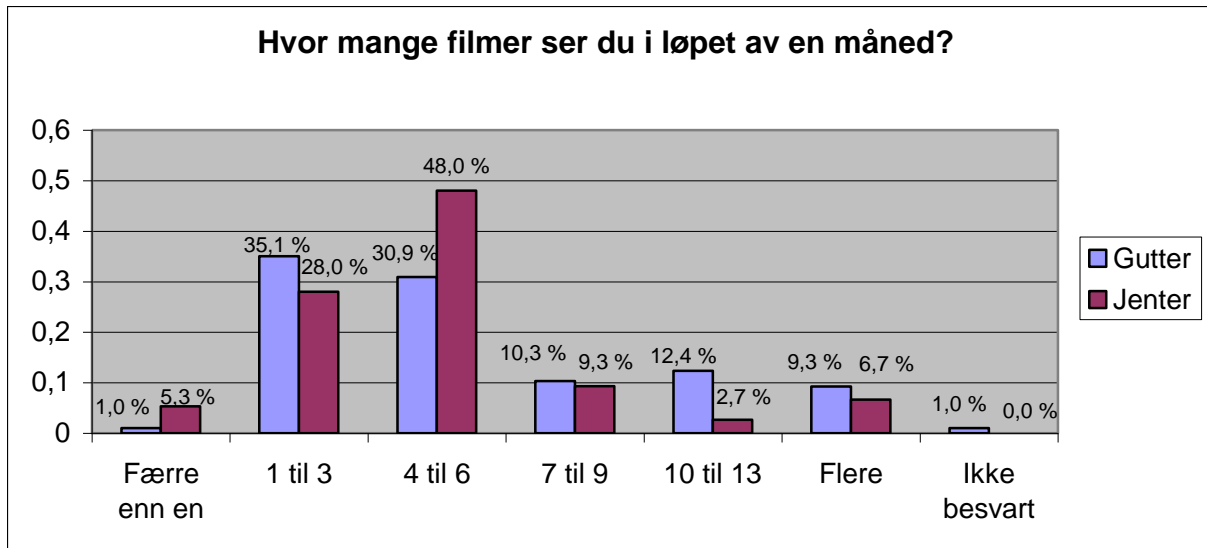

Vi ser tydelig at flertallet, ca 70 %, ser fra 1 til 6 filmer i løpet av en måned. Det er ca 38 %

¹⁰ <http://www.ssb.no/ssp/utg/9804/3.shtml>

som ser 4 til 6, mens 32 % ser 1 til 3. Det er under 3 % som ser mindre enn en film i måneden. Dette viser at nesten alle ser på film i løpet av en måned. Av dette kan vi tenke oss at film er en framtreddende fritidsaktivitet blant elevene ved skolen.

Kjønnsfordeling:

Når vi ser på kjønnsfordelingen på spørsmålet om hvor mange filmer folk ser i løpet av en måned finner vi ut at størstedelen av jentene ser 4 til 6 filmer, mens størstedelen av guttene ser 1 til 3 filmer. Men samtidig er det betydelig flere gutter som ser mange filmer, det er ca 12 % av guttene som svarer at de ser 10 til 13 filmer til sammenligning med ca 3 % av jentene.

Grunnen til at de aller fleste ser en eller flere filmer i løpet av en måned kan være at det krever lite å se en film, film er god underholdning og det finnes uttallige filmer å velge mellom. Det sendes også mange filmer på TV og det kommer ofte nye filmer på kino.

”Jeg ser en del film på kino, ellers ser jeg kanskje filmer om igjen når jeg liker de godt.” – Ina

”Film er avslappende, man slipper å tenke og anstrenge seg.” – Kalle

Hittil har vi funnet ut at jentene ser ut til å lese flest bøker. Guttene ser imidlertid flere filmer enn jentene.

I dette delkapittelet har vi valgt å også ha med noen konkrete eksempler. Vi utarbeidet hypotesene til denne delen av analysen i tråd med de foregående hypotesene.

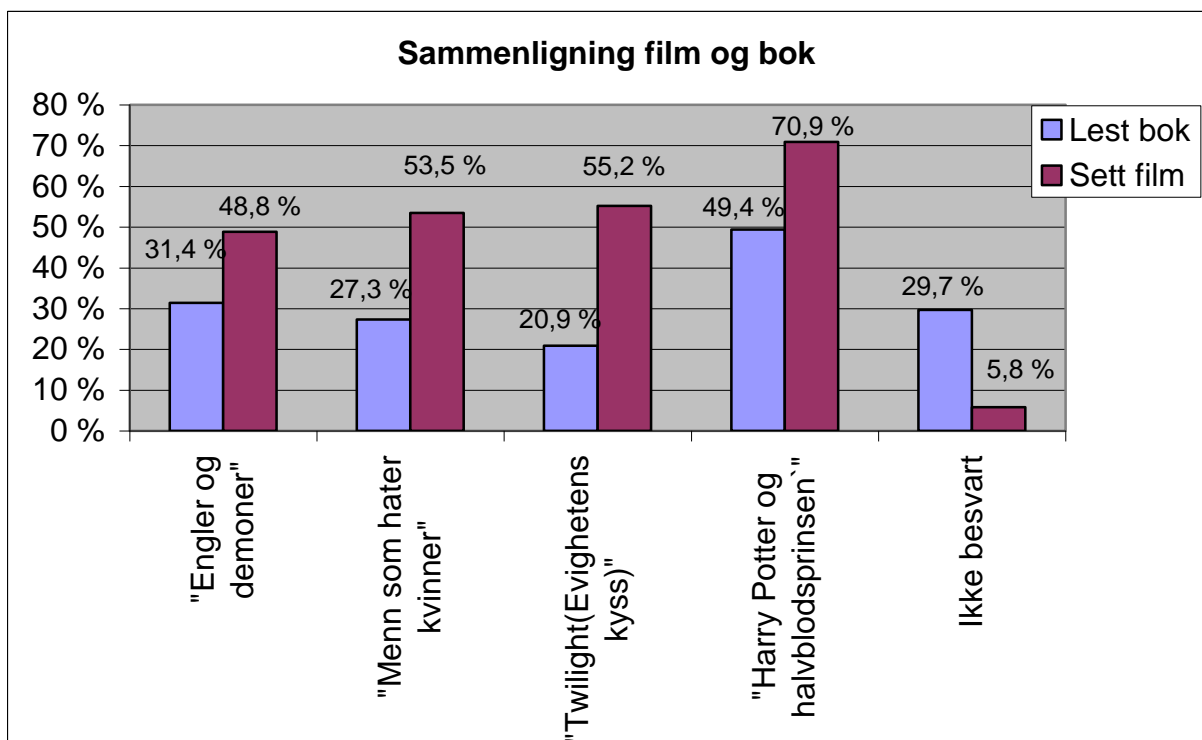
Spørsmål i spørreundersøkelsen:

"Har du lest noen av disse bøkene?"

"Har du sett noen av disse filmene?"

Hypotese 1: Flere har sett filmene enn lest bøkene

Hypotese 2: Flest jenter har lest bøkene

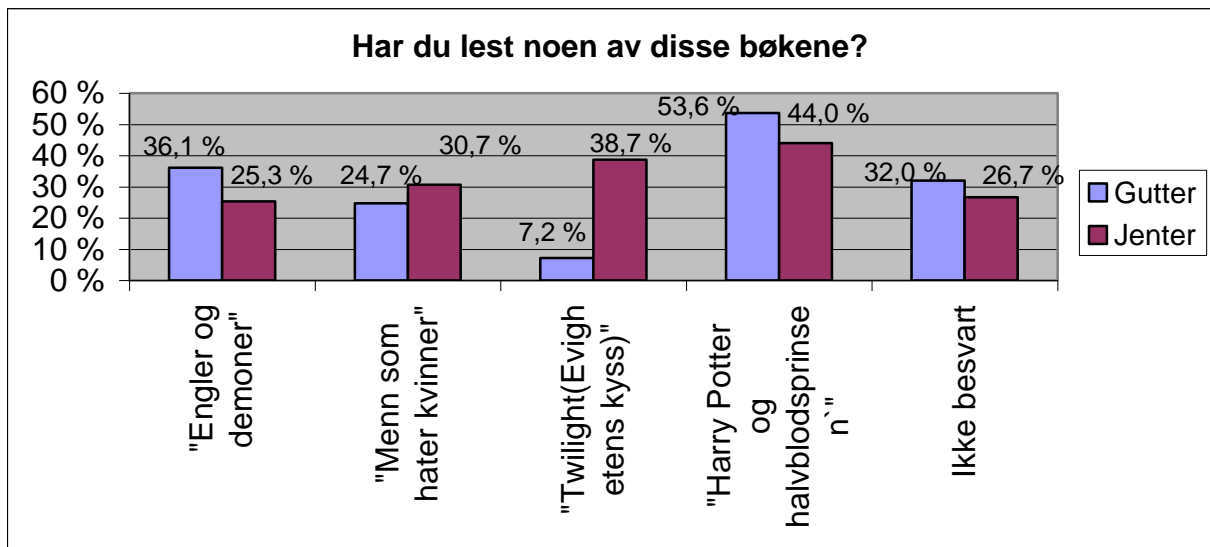

Svarene på de foregående spørsmålene viser at elevene leser færre bøker enn filmer de ser. Fra dette kan vi trekke slutningen at de fleste elevene heller ikke leser alle filmatiserte romaner før de ser filmatiseringen av romanen¹¹. Dette kommer tydelig fram når resultatene fra flervalgsspørsmålene framstilles grafisk. Her kan man se at, det konsekvent er flere som har sett filmen enn lest boken i alle tilfellene, og det er også flere som ikke har lest noen av bøkene, enn de som ikke har sett noen av filmene¹². Hypotese 1 er dermed verifisert.

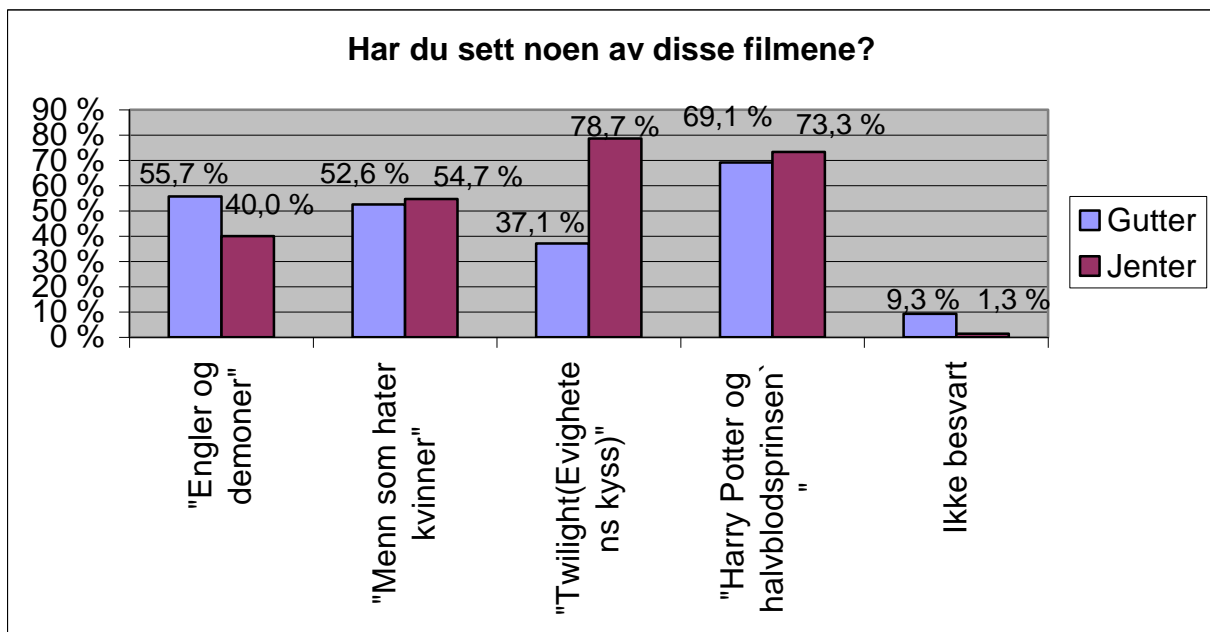
¹¹ En stor andel filmer er filmatiserte romaner, og går dermed inn som en stor andel av filmene elevene ser.

¹² Vi antar at de prosentene som står som "ikke besvart", ikke har svart fordi de ikke har lest eller ikke har sett noen av alternativene.

Kjønnfordeling:

Som man ser er det ikke en nevneverdig større andel jenter som har lest de forskjellige bøkene enn andelen gutter. I noen tilfeller er det en større andel gutter enn jenter. Hypotese 2 er derfor falsifisert.

Når vi ser på de kjønnsmessige forskjellene på hvor stor andel som har sett filmene, ser vi at det heller ikke her er noen veldig betydelig forskjell i jente- og gutteandelen.

De konkrete eksemplene var nok ikke egnet til å si noe om de kjønnsmessige forskjellene, fordi de ikke traff målgruppen på en tilsvarende måte som spørsmålene i starten av kapittelet gjorde. Det kan skyldes at mange konkrete eksempler gjerne er bøker og filmer som har et av

kjønnene som målgruppe. Twilight(Evighetens Kyss) er et godt eksempel på dette. Både andelen jenter som har lest boken og andelen som har sett filmen er mye større enn andelen gutter i begge tilfeller. Med slike eksempler blir det vanskelig å si noe generelt om de kjønnsmessige resultatene.

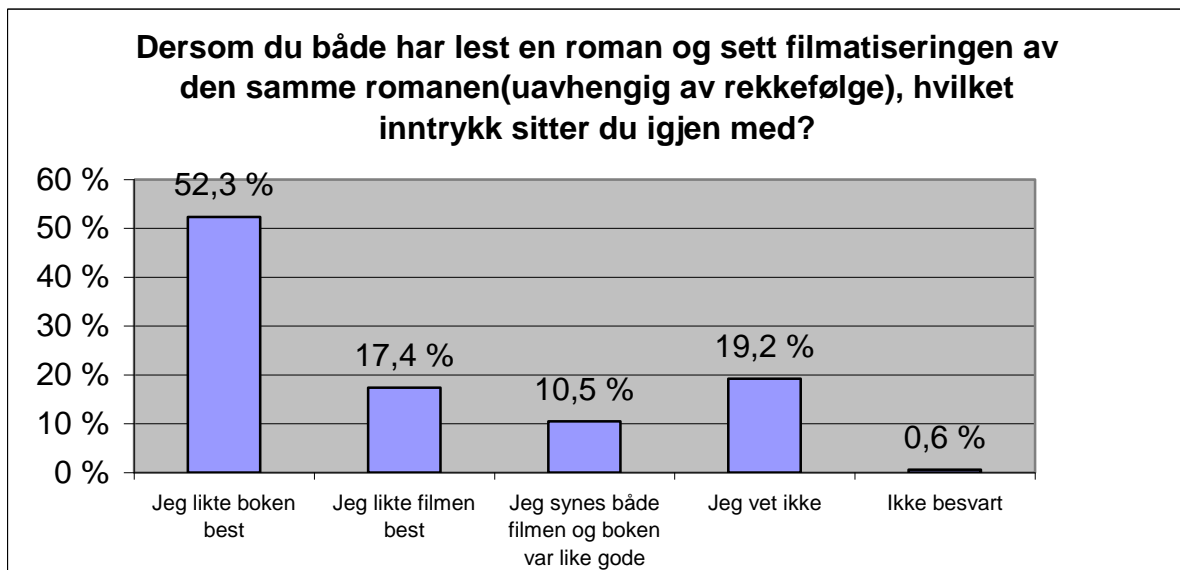
3.2 Elevenes inntrykk

Problemstilling: Dersom man både har lest boken og sett filmatiseringen, hvilket inntrykk sitter man igjen med?

Spørsmål i spørreundersøkelsen: ”Dersom du både har lest en roman og sett filmatiseringen av den samme romanen(uavhengig av rekkefølge), hvilket inntrykk sitter du igjen med?”

Hypotese: Vi tror de fleste liker boken best.

I spørreundersøkelsen spurte vi hvilket inntrykk de har etter å både ha lest en roman og sett filmatiseringen av den romanen. Med dette håpet vi å få svar på hva elevene ved skolen synes er best av boken og filmatiseringen.

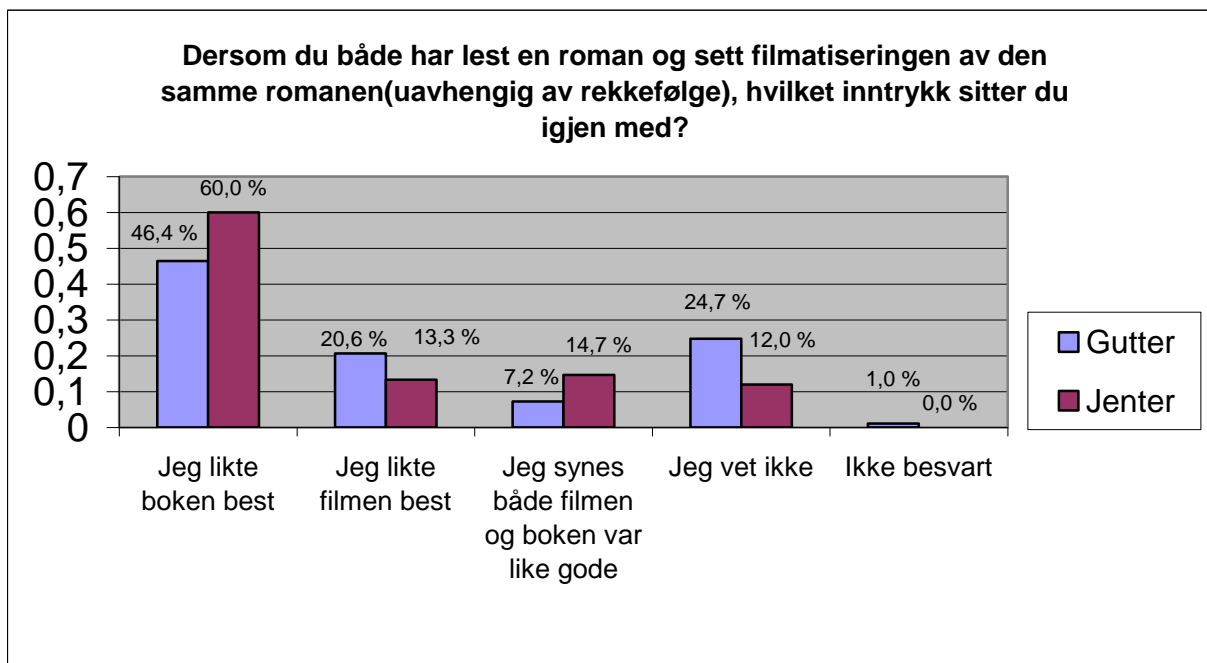
Vi ser at over halvparten likte boken best. Dette samsvarer med det vi hadde som hypotese. Grunnen til at mange mener boken er best kan være ulikt. I vår kvalitative undersøkelse, intervjuene med et utvalg elever ved skolen, spurte vi om akkurat det samme, og da fikk vi grunnlag for hvorfor det er slik.

”Leser man boken først gjør man seg gjerne opp en mening, om hvordan personene er og hvordan ting ser ut, og derfor blir man ofte skuffet av filmen.” – Ina

”Jeg får mer ut av en bok, de er mer detaljerte og historien blir bedre. Filmer blir liksom litt kortet ned.” – Guro

”Når bøker er filmatisert syns jeg boken er best fordi da ser du det for deg med eget bilde” – Hans

Kjønnsfordeling:

Kjønnsfordelingen på spørsmålet om hvilket inntrykk man sitter igjen med viser at det er flere jenter enn gutter som likte boken best, mens det er flere gutter som likte filmen best. Dette kan grunne i at det er flere jenter som leser bøker generelt. Det er også en god del, nesten 20 %, som svarer at de ikke vet. Dette kan være fordi de ikke har lest noen bøker som er blitt filmatisert, eller at de synes det er vanskelig å sammenligne og bestemme hva som er best.

”Jeg leser ikke bøker” – Peter

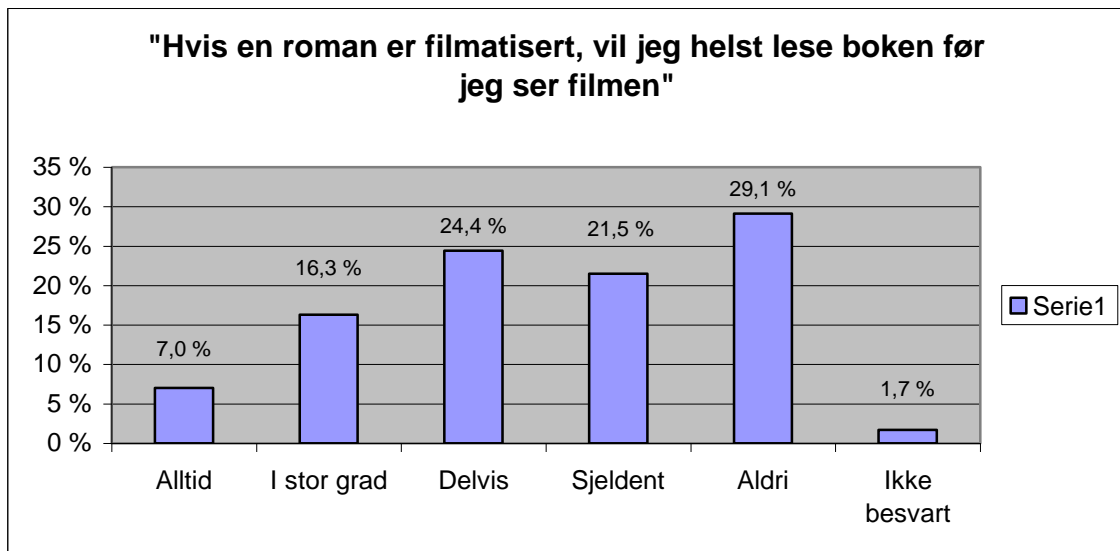
”Det er vanskelig å sammenligne” – Kalle

3.3 Rekkefølge

Problemstilling: ”Dersom en roman er filmatisert, foretrekker man å lese boken før man ser filmen?”

Påstand i spørreundersøkelsen: ”Hvis en roman er filmatisert vil jeg helst lese boken før jeg ser filmen.”

Hypotese: Man ønsker å lese boken først.

Resultatene fra denne delen av spørreundersøkelsen viser at de fleste, over to tredeler, av elevene til en varierende grad er interessert i å lese boken før de ser filmen, mens til sammenligning under en tredel ikke har noen interesse av å lese boken før de ser filmen. Det er imidlertid bare ca 23 % av elevene som alltid eller i stor grad ønsker å lese boken først. Størsteparten, ca 46 %, av elevene ønsker delvis, eller sjeldent å lese boken før de ser filmen.

Nesten alle intervjuobjektene svarte at de egentlig ønsket å lese boken før de så filmen, men mange sa også at de mye oftere så filmer, og dermed så de en del filmatiseringer uten at de hadde lest boken først.

”Jeg liker å se for meg det jeg leser i boken, og hvis jeg allerede har sett filmatiseringen, får jeg ikke brukt min egen fantasi like mye, leseopplevelsen blir liksom ikke like intens.” – Mia

”Jeg vil helst lese boken først, fordi historien er mye mer detaljert i bøker. Men jeg får ikke alltid tid til å lese boken da.” – Guro

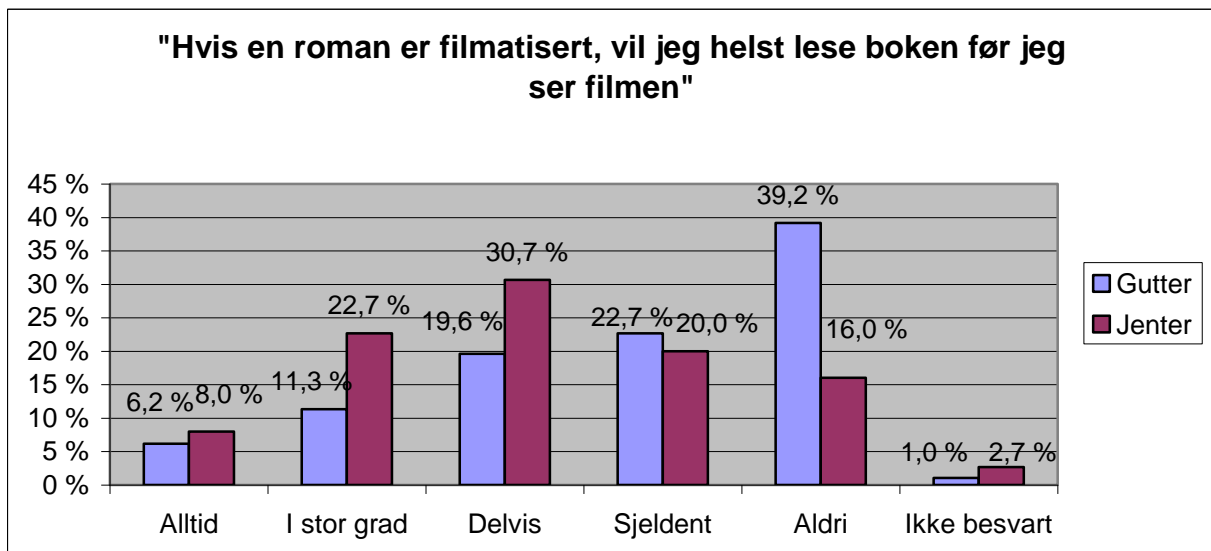
Den eneste som svarte annerledes på spørsmålet om han ønsket å lese boken først, var Peter:

"Nei, jeg liker kun å se filmer."

Han hadde før i undersøkelsen fortalt at han ikke hadde noe godt forhold til bøker.

Vi velger å tolke denne informasjonen som at de elevene som liker å lese bøker generelt, som oftest ønsker å lese en roman før de ser filmatiseringen av romanen, mens de som har svart at de ikke ønsker å lese boken først, er de som heller ikke leser noe særlig bøker. Vi kan derfor se på hypotesen som delvis verifisert. Dette delkapittelet kan også til dels verifisere hovedhypotesen, altså at filmatisering av romaner fører til økt leselyst, men i størst grad for "leseglade" elever.

Kjønnsforskjeller:

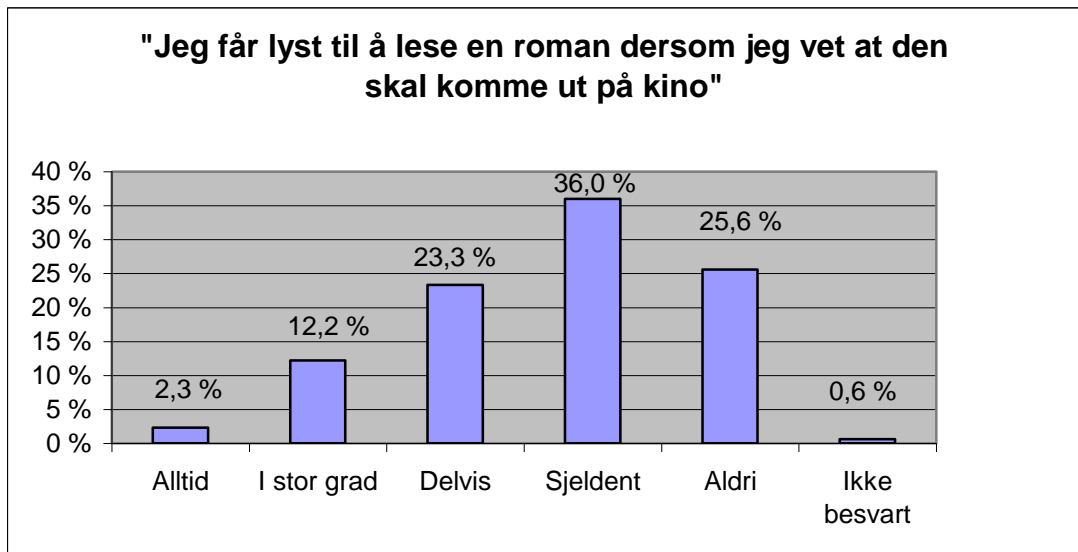
Når vi ser på kjønnsmessige forskjeller i svarandelen på de forskjellige alternativene, ser vi at også her er jentene mye mer positive til det som har med lesing å gjøre, enn hva guttene er. Hele 39,2 % av guttene har svart at de aldri ønsker å lese boken før de ser filmen, mens bare 16,0 % av jentene har svart dette. Svaralternativet "Delvis" har den største oppslutningen blant jentene ca 31 %. En like stor andel av jentene har svart at de alltid, eller i stor grad ønsker å lese boken før de ser filmen. Ønsket om å lese boken først er altså høy hos jentene, men lav hos guttene. Dette stemmer også med slutningen vi trakk om at hovedhypotesen ut ifra dette delkapittelet stemmer; at filmatisering av romaner fører til økt leselyst, men i størst grad for "leseglade" elever. De "leseglade" elevene er altså i stor grad jenter.

3.4 Leselyst

Problemstilling: Blir det å lese en roman mer attraktivt dersom man vet at den skal komme på kino?

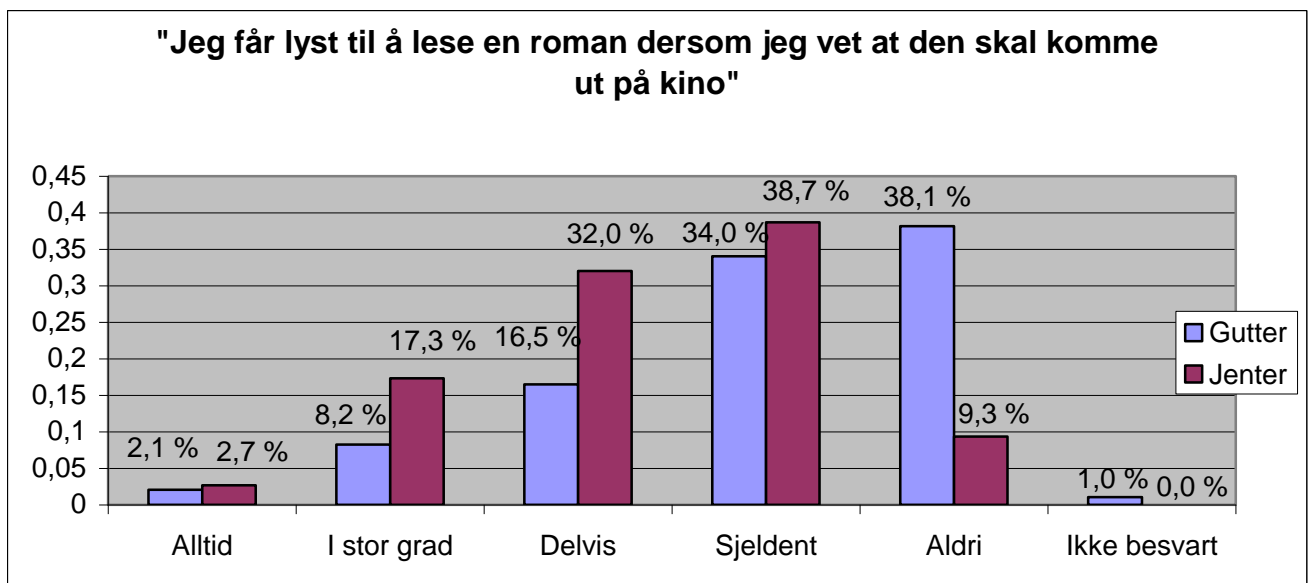
Påstand i spørreundersøkelsen: "Jeg får lyst til å lese en roman dersom jeg vet at den skal komme ut på kino"

Hypotese: Dersom filmatiseringen av en roman kommer på kino, vil flere lese romanen.

Undersøkelsen vår viser at flesteparten av elevene ved Fana Gymnas sjeldent får lyst til å lese en roman dersom de vet den skal komme på kino, disse elevene utgjør 36 % av respondentene. Kun 2,3 % får alltid lyst til å lese romanen.

Kjønnforskjeller:

Vi ser at det er noen kjønnsmessige forskjeller her. Jentene er mer positive til å lese boken enn det guttene er. De kjønnsmessige forskjellene underbygges av intervjuene.

"Nei, pleier aldri å få tid før den allerede er filmatisert og da ender jeg opp med å se filmen i stedet." – Kalle

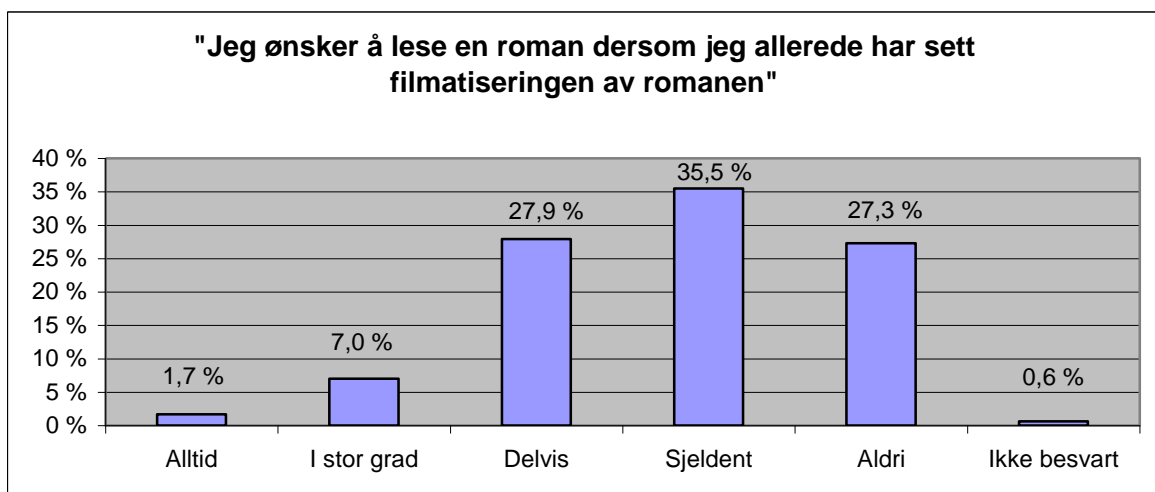
"Ja, det er gøy å se forskjellen på hvordan jeg ser det for meg og hvordan filmfolka har gjort det. De tenker alltid feil! Sånn personene er i boken, blir de gjerne ikke på film, filmfolka gjør det annerledes." - Ina

Vi regner hypotesen i dette delkapittelet for å være falsifisert. Når vi ser på de kjønnsmessige forskjellene kan vi se at hypotesen til en viss grad stemmer for jentene, men at den ikke stemmer for guttene.

Problemstilling: I hvilken grad ønsker man å lese en roman dersom man allerede har sett filmatiseringen?

Påstand i spørreskjema: "Jeg ønsker å lese en roman dersom jeg allerede har sett filmatiseringen av romanen"

Hypotese: Dersom man har sett filmatiseringen ønsker man ikke å lese boken.

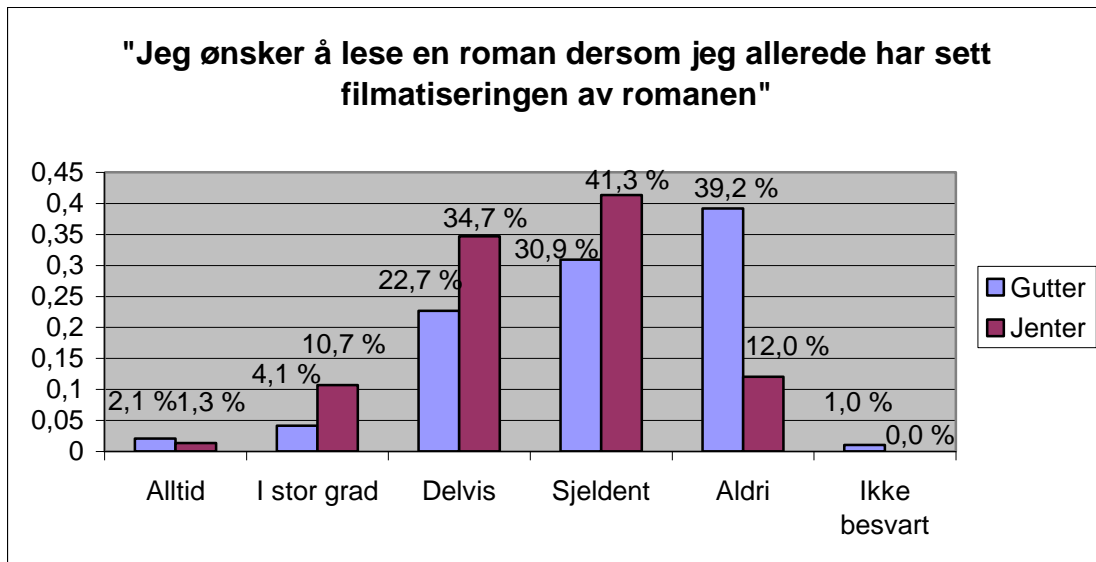

Resultatene viser at over 60 % av elevene sjeldent eller aldri ønsker å lese en roman dersom de har sett filmatiseringen. Dette stemte med vår hypotese. Årsakene til dette kom fram i intervjuene.

”Ja, men da sluttet jeg å lese boken, i hvert fall ”Menn som hater kvinner”, for da hadde jeg sett filmen og da vet jeg jo alt hva som skal skje, og det blir som å se filmen på nytt igjen, og jeg er ikke så fan av å se ting på nytt.” – Ina

”En bok tar flere dager å lese, og det som gir meg lese lyst er jo spenningen i boken og at jeg lurar på hva som vil skje. om jeg allerede vet hva som vil skje, så blir ikke leseopplevelsen like bra.” – Mia

Kjønnfordeling:

Vi ser at det er en liten kjønnsmessig forskjell, men også her var jentene mer positive til det å lese romanen.

Årsaken til at elevene ikke ønsker å lese en roman de allerede har sett filmatiseringen av, kan altså være at spenningsmomentet da er borte. Man vet hvordan historien ender og mange synes romanen dermed blir uinteressant.

Kap. 4: Konklusjon

Oppsummering av studiens viktigste funn

I vår forskning ønsket vi å finne ut om filmatisering av romaner fører til økt leselyst. Vi trodde dette var faktum, men resultatene av undersøkelsene våre motbeviste denne hypotesen. Vi fant ut at elevene ved Fana Gymnas leser få bøker, og at filmatisering av romaner ikke i noen nevneverdig grad gjør at elevene får lyst til å lese mer. Vi fant også store kjønnsmessige forskjeller i resultatene våre. Guttene leser mindre enn jentene, og de hadde også mye mindre interesse av å lese enn hva jentene hadde. Det at jentene var mer positive til boklesing enn guttene, var et fenomen som gjentok seg i analysen.

Ut fra diagrammene med kjønnsforskjeller så vi også at de som ikke har besvart spørsmålene bare var gutter(der man skulle svare ett alternativ). Vi tolker dette som at guttene ikke tok undersøkelsen like seriøst som jentene, og dermed ikke gadd å svare ordentlig på spørsmålene.

Vi fant imidlertid at filmatisering av romaner fører til økt leselyst blant noen. Men dette var blant en gruppe som likte å lese bøker. Det kan nevnes at denne gruppen har et stort flertall jenter. Siden hovedproblemstillingen ikke sa noe om at vi undersøkte denne gruppen elever spesielt, må vi konkludere med at filmatisering av romaner generelt sett ikke fører til økt leselyst.

Undersøkelsen viste at film er en mer fremtredende fritidsaktivitet enn boklesning. De konkrete eksemplene på filmatiserte romaner viste også at det var mange flere som hadde sett filmene enn lest bøkene. Samtidig viste sammenlikning av bokversjonen og filmversjonen av en roman, at de fleste likte boken best. Årsakene til disse resultatene kan være at det å lese en bok tar mye tid og krever mer av leser, i forhold til å se en film.

Som oppsummering kan vi si at undersøkelsene våre viste at elevene ved Fana Gymnas leser lite. Undersøkelsen viste allikevel at jentene leser mer enn guttene. Filmatisering av romaner generelt sett fører ikke til økt leselyst. Hypotesen til vår hovedproblemstilling ble altså falsifisert.

Etterord

Vi synes at det å jobbe med dette forskningsprosjektet har vært en nyttig erfaring. Ingen av oss har forsket på noe før, i hvert fall ikke på denne måten, og vi har dermed lært masse om forskningsprosesser og forskningsarbeid, samtidig som vi har fått fordype oss i en problemstilling vi fant interessant.

Arbeidet med rapporten gikk stort sett etter planen. Vi valgte å bruke en del tid på å utarbeide spørreundersøkelsen, da dette var fundamentet for mesteparten av vår rapport. Det er våre tolkninger av de kvalitative og kvantitative undersøkelsene som danner oppgaven vår.

Samarbeidet i gruppen har fungert utmerket under arbeidsprosessen. Vi forsøkte å dele arbeidsmengden likt, men at alle likevel skulle ha en finger med i spillet i alle prosessene. Eventuelle uenigheter har vi prøvd å løse på en måte som kom oppgaven vår til gode. Vi er alle stolte av rapporten vår.

Vi har skrevet at vi ikke skulle ta stilling til om vi synes resultatene var positive eller negative, men personlig hadde vi håpet på å kunne verifisere hypotesen vår.

Tilslutt ønsker vi å takke alle som har hjulpet oss med arbeidet i denne oppgaven; Ressurspersonene, respondentene på undersøkelsen og intervjuobjektene. Uten dem hadde vi ikke hatt noen oppgave.

Karianne, Silje og Marthe

Bergen, 14.10.09

Kildeliste

Nettsider:

- <http://www.dramatiker.no/index.php?id=20191>
- http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/rapporter_planer/rapporter/2003/gi-rom-for-lesing.html?id=106009
- <http://www.ssb.no/samfunnsspeilet/utg/200204/06/index.html>
- <http://www.ssb.no/ssp/utg/9804/3.shtml>
- http://www.snl.no/.sml_artikkel/kvalitativ
- http://www.snl.no/.sml_artikkel/validitet

Rapporten er ellers i hovedsak basert på de kvalitative og kvantitative undersøkelsene.

Kilder bilder:

- http://www.odda.kommune.no/kunde/bilder/Lite_filmrull_1175241530.jpg
- <http://www.humanistiskungdom.no/upload/Vestfold/b%C3%B8ker.JPG>

Vedlegg

Vedlegg 1

Spørreskjema i spørreundersøkelse

1. Flervalgsspørsmål

Kjønn

Gutt

Jente

2. Flervalgsspørsmål

Klassetrinn?

1.

2.

3.

Almenn påbygg

3. Flervalgsspørsmål

Hvor mange romaner leser du i løpet av ett år?

Færre enn en

1-3

4-6

7-9

Flere

4. Flervalgsspørsmål

Hvor mange filmer ser du i løpet av en måned?

Færre enn en

1-3

4-6

7-9

10-13

5. Flervalgsspørsmål

Hvordan kjenner du deg igjen i disse påstandene? (Generelt sett)

"Jeg får lyst til å lese en roman dersom jeg vet at den skal komme ut på kino"

Alltid

I stor grad

Delvis

Sjeldent

Aldri

6. Flervalgsspørsmål

"Hvis en roman er filmatisert, vil jeg helst lese boken før jeg ser filmen"

Alltid

I stor grad

Delvis

Sjeldent

Aldri

7. Flervalgsspørsmål

"Jeg ønsker å lese en roman dersom jeg allerede har sett filmatiseringen av romanen"

Alltid

I stor grad

Delvis

Sjeldent

Aldri

8. Flervalgsspørsmål

Dersom du både har lest en roman og sett filmatiseringen av den samme romanen(uavhengig av rekkefølge), hvilket inntrykk sitter du igjen med?

Jeg likte boken best

Jeg likte filmen best

Jeg synes både filmen og boken var like gode

Jeg vet ikke

9. Flervalgsspørsmål

Har du lest noen av disse bøkene?

"Engler og demoner"

"Menn som hater kvinner"

"Twilight(Evighetens kyss)"

"Harry Potter og halvblodsprinsen`"

10. Flervalgsspørsmål

Har du sett noen av disse filmene?

"Engler og demoner"

"Menn som hater kvinner"

"Twilight(Evighetens kyss)"

"Harry Potter og halvblodsprinsen"

Vedlegg 2:

Spørsmål i intervju:

1. Hva er ditt forhold til bøker(leser du mye)?
2. Hva er ditt forhold til film(ser du mye)?
3. Hva syns du er best av bok eller film? Hvorfor?
4. Filmatisering av romaner: Foretrekker du å lese boken først?
5. Har du noe gang lest en bok etter du har sett filmatiseringen?
6. Har du noen gang lest en bok fordi at du vet at den skal bli filmatisert?